

Godkändes av tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården vid dess möte 10.5.2022

Beslut av tjänsteutbudsrådet

Beslut av tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården om kriterierna för antagning av symptomfria personer till en panoramaröntgenundersökning som görs för att hitta infektionsfokus i samband med att behandling med antiresorptiva läkemedel inleds, före strålbehandling i käkområdet eller före immunsuppressiv behandling

Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården beslutar med stöd av 111.2 §

i strålsäkerhetslagen (859/2018):

Tillämpningsområde

Detta beslut tillämpas på formulering av en sådan skriftlig motivering som avses i 111.1 § i strålsäkerhetslagen för berättigande av panoramaröntgenundersökning som görs på en symptomfri person som fyllt 18 år för att hitta infektionsfokus i samband med att behandling med antiresorptiva läkemedel inleds, före strålbehandling i käkområdet eller före immunsuppressiv behandling.

Beslutet gäller undersökningar som görs i samband med sådana hälso- och sjukvårdstjänster som avses i 1 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), 1 § i Ålands

landskapslag om hälso- och sjukvård (2011:114) och i 1 § i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990).

Detta beslut tillämpas inte på undersökningar som ingår i screeningprogram som avses i statsrådets förordning om screening (339/2011) eller i ett sådant medicinskt forskningsprogram som avses i lagen om medicinsk forskning (488/1999).

Kriterier

Panoramaröntgenundersökning är berättigad för att hitta infektionsfokus i samband med att behandling med antiresorptiva läkemedel inleds, före strålbehandling i käkområdet eller före immunsuppressiv behandling, när den behövs som en del av en bedömning av mun- och tandhälsan som görs av tandläkare.

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den 1 juni 2022 och gäller tills vidare.

Helsingfors den 10 maj 2022

Ordförande Sirku Pikkujämsä

Specialsakkunnig Ritva Bly

Bestämmelsens tillgänglighet

[Detta beslut och motivering till det](#) har publicerats på webbplatsen för Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården <https://palveluvalikoima.fi/sv/kriterier>.

Bilaga Motivering för beslutet

Bilaga

Motivering för beslutet

Inledning

Infektioner i tandgården och käkområdet är allmänt förekommande och kan orsaka allvarliga infektioner också i andra organ. Att behandla dem är särskilt viktigt i samband med vissa sjukdomar och behandlingar. En del infektioner i tandgård och käkar är symptomfria och kan inte heller observeras vid en klinisk undersökning av munnen. Av denna anledning är praxis i Finland att komplettera den kliniska undersökningen med en panoramaröntgenbild (OPG-avbildning, ortopantomogram). Berättigandet till sådan bilddiagnostik av tandgården och käkområdet, när den utförs på symptomfria personer har inte tidigare bedömts på nationell nivå.

Bakgrund

Enligt 111 § i strålsäkerhetslagen (859/2018) som trädde i kraft i december 2018 ska det, om det för en tidig diagnos av en sjukdom hos en symptomfri person behövs medicinsk exponering som inte ingår i ett screeningprogram, formuleras en särskild skriftlig motivering om berättigandet till medicinsk exponering som gäller personen i fråga. Motiveringen ska beakta kriterierna för antagning till undersökning framtagna av tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården, och detta krav gäller även de hälso- och sjukvårdstjänster som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård.. Strålsäkerhetslagen är i kraft i hela Finland, inklusive Åland. Genom strålsäkerhetslagen genomförs strålsäkerhetsdirektivet 2013/59/Euratom.

En del infektioner i tandgård och käkar är symptomfria och observeras inte vid klinisk undersökning, men de kan orsaka problem i andra organ. Därför är det viktigt att även symptomfria infektionsfokus diagnostiseras och behandlas. Tandrelaterade bakterier kan

orsaka allvarliga infektioner, såsom djupa halsinfektioner. Särskilt personer med nedsatt immunsvär har större risk att drabbas av en allvarlig allmän infektion.

Antiresorptiva läkemedel (läkemedel som hämmar osteoklastisk bennedbrytning) eller strålbehandling kan exponera för benvävnadsdöd (bennekros) till följd av tandrelaterad infektion eller tidigare ingrepp på käkbenet. Dylig benvävnadsdöd (osteonekros, osteoradionekros) förekommer sällan, men behandlingen är invasiv och svår att genomföra. Cancerbehandlingar leder ofta även till betydligt minskad salivavsöndring, vilket ökar risken för karies och sjukdomar i tändernas stödjevävnader (parodontit).

Målsättning

Syftet med kriterierna är att ta fram riktlinjer för förutsättningarna för panoramaröntgen. De föreliggande kriterierna har utarbetats utifrån vetenskaplig evidens för upptäckande av infektionsfokus hos symptomfria personer i samband med antiresorptiv läkemedelsbehandling, före inledande av strålbehandling i käkområdet samt före inledande av immunsuppressiv behandling. Kriterierna gäller hela vuxenbefolkningen i Finland. Behovet att undersöka dolda infektionsfokus gäller sällan personer som inte fyllt 18 år, och i fråga om dem bedöms behovet av röntgenundersökningar alltid individuellt från fall till fall.

En person med antiresorptiv medicinering löper risk för osteonekros i käkområdet. Patienter som får extern strålbehandling i käkområdet kan utveckla osteoradionekros. Andra komplikationer av strålbehandling är kraftig kariesbildning i tandgården och parodontit, eftersom strålbehandlingen skadar spottkörtlarna och orsakar en övergående mukosit. Immunsuppressiv behandling ökar risken för allvarliga infektioner.

En klinisk undersökning utförd av tandläkare med kompletterande OPG-undersökning behövs för att infektionsfokus i käkområdet ska kunna observeras i samband med inledande av behandling med antiresorptiva läkemedel samt före inledande av strålbehandling i käkområdet eller immunsuppressiv behandling.

STM051:00/2020

VN/7117/2021

Undersökning av munnen hos en symptomfri person kan behövas också i många andra sammanhang. Tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården granskar behovet av bilddiagnostik utgående från vetenskaplig evidens och utfärdar vid behov ytterligare kriterier.